

Державний суверенітет України може бути належним чином забезпечений лише шляхом її подальшого та незворотного утвердження як демократичної, правової і соціальної держави, яка визнає та безпосередньо втілює всі принципи такого типу організації і функціонування державної влади у своїй повсякденній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні : монографія. – К. : ін-т держави і права України ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – 212 с.
2. Правове забезпечення державного суверенітету України / за заг. ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : юрид. думка, 2011. – 305 с.
3. Проблеми реалізації Конституції України: теорія і практика. – К. : А. С. К., 2003. – 179 с.
4. Скрипнюк О. В. Державний суверенітет: генеза доктрини та визначення поняття / О. В. Скрипнюк // Публічне право. – 2013. – № 2. – С. 6-11.

ПУХАЛЬСЬКИЙ А. Е.

студент 5 курсу історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

ХАРТІЯ ІСПАНЦІВ 1945 Р.

З огляду на неоднозначність питання щодо законодавчого акту «Хартія іспанців», доцільним є його ретельне вивчення та визначення чи даний законодавчий акт надавав реальні свободи іспанцям, чи лише був прийнятий для пом'якшення відносин з країнами антигітлерівської коаліції.

Дослідженням даного питання займалися такі історики як Г. Гурвич [3], Х. Гарсія [2], Г. Волкова [1], С. Пожарська [5]. Остання у своїх роботах приділила особливу увагу дослідженню постаті Ф. Франко, його зовнішнього та внутрішнього політичного курсу. Г. Гурвич у своїй праці «Конституции буржуазных государств Европы», подав до тексту конституцій та інших державних актів короткі вступні статті, серед яких викладаються і основні моменти конституційного розвитку Іспанії, дається стислий аналіз конституційних актів і характеризується політичний лад.

Метою даної публікації є проаналізувати законодавчий акт «Хартія іспанців» та дати йому оцінку.

У роки Другої світової війни франкістська Іспанія була змушена надавати певну підтримку фашистській Німеччині. Вона поставляла її стратегічну сировину, іспанська "Блакитна дивізія" добровольців воювала на радянсько-німецькому фронті. Вкладення коштів у важку та військову промисловість обернулося у повоєнні роки труднощами у виробництві предметів першої необхідності та продовольчих товарів. Також післявоєнна Іспанія була знекровлена репресіями, ослаблена постійними внутрішніми розбратами, рух антифранкістської опозиції не домогся якогось відчутного результату. І лише розгром світового фашизму в травні 1945 р. поклав початок кризи всієї системи франкістської диктатури в Іспанії [5, с. 175].

19 червня 1945 р. на конференції країн-засновниць ООН у Сан-Франциско Іспанії було відмовлено в проханні про прийом в організацію як країні, політичний режим якої був заснований за допомогою збройних сил країн «осі». Це рішення спонукало іспанський уряд поспішити з оприлюдненням 17 липня 1945 р. «Хартії іспанців».

Це була, безумовно, одна з провідних новацій франкізму у внутрішній політиці. «Хартія іспанців» - один із семи основних законів, у якому оголошувались громадянські права та обов'язки іспанців. Таким чином, нова іспанська держава намагалася продемонструвати світові і власним громадянам те, що вона розвивається у правовому руслі. Хартія оголошувала Іспанію державою «органічної демократії», що ґрунтувалася на принципах братерства та була альтернативою ліберальній та егалітарній демократіям [1, с. 90].

«Хартія іспанців» складається з Преамбули та двох основних розділів. Розділ I, під назвою «Обов'язки та права іспанців», включає в себе 32 статті. Розділ II, під назвою «Здійснення та гарантія прав», включає в себе ст. 33-36.

У преамбулі документа проголошувалися недоторканність і свобода особи, визначалося, що людина має «обов'язки і права, здійснення яких гарантується в порядку загального блага». Серед обов'язків, що перераховувалися у першому розділі «Хартії», іспанським громадянам належало «вірні служити Вітчизні, голові держави і користися законом». Закон також гарантував іспанцям спільні із західними демократіями: права на повагу особистості та сімейну честь, на виховання й освіту, участь у державному управлінні, вільного вибору місця проживання в межах національної території, свободу листування, слова, зборів, об'єднань. Кожен іспанець, зазначалося в статті 12, може вільно висловлювати свої думки, якщо вони не суперечитимуть основним принципам держави, не будуть спрямовані проти духовної, національної та соціальної єдності країни. Водночас стаття 25 надавала право державі при потребі тимчасово призупиняти дію цих статей. «Хартія іспанців» стверджувала, що сповідування католицизму, який є релігією іспанської держави, користується її офіційним заступництвом [3, с. 514-519].

Згідно з даним законом, іспанці мали право на працю та її справедливую винагороду, яка забезпечить добробут і моральний спосіб життя; визнавалося також право на допомогу в старості, на випадок смерті, хвороби, пологів, травми на виробництві, при інвалідності та безробітті. Держава зобов'язувалася піклуватися про народні таланти, щоб кожен з них не загинув через брак матеріальних засобів. «Хартія» характеризувала режим як державу органічної демократії, що об'єднує всі політичні асоціації та групи; має представництво «природних джерел» – соціальних і професійних груп, муніципалітетів, громад, родин [2, с. 285].

Відповідно до хартії, відтепер ніхто не міг бути заарештований інакше, як за законом, і питання про звільнення або про арешт мало бути вирішене протягом 72 годин після затримання. Однак репресивне законодавство, що залишилося без змін, перетворювало «гарантію свободи особистості» у фікцію. Хартія обіцяла іспанцям свободу асоціацій, якщо вони переслідують свою мету, і свободу вираження ідей, якщо вони не є посяганням на основні підвалини держави» [4].

Таким чином, ми можемо зробити висновки, що «Хартія іспанців» була всього першим кроком до демократизації суспільства Іспанії, адже після прийняття документа, повної демократизації не відбулося, а державний устрій залишився незмінним. Також варто зазначити, що Ф. Франко після прийняття хартії не домігся бажаної реакції від Європейських країн, адже політична блокада Іспанії була знята тільки в кінці 60-х років.

Загалом, сьогодні у світовій іспаністиці триває серйозна полеміка з приводу ідеологічного спрямування франкістської держави, та впливу ідеології на внутрішню політику Іспанії. Також «Хартію іспанців» слід розглядати в контексті з іншими законодавчими актами Іспанії періоду правління Ф. Франко.

Список використаних джерел:

1. Волкова Г. И. Політична історія Іспанії ХХ століття / Г. И. Волкова. – М.: Вища школа, 2005. – 191 с.
2. Гарсія Х. Испания ХХ века / Х. Гарсия. – М.: Мысль, 1967. – 486 с.
3. Гурвич Г. Конституции буржуазных государств Европы / Г. Гурвич. М.: Издательство иностранной литературы, 1957. – 700 с.
4. Дементьева А.В. От Монархии к Республике (1931-1936). [Електронний ресурс] // family-history. – Режим доступу: http://family-history.ru/material/history/spainhistory/spainhistory_18.html
5. Пожарская С. П. Франсиско Франко и его время / С. П. Пожарская. М.: Звезда, 2005. – 254 с.

ДЕРЕЩУК Б. С.

студентка 5 курсу історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГАРАНТІЙНИХ ВИПЛАТ ТРУДОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

На сучасному етапі української держави, коли обрано європейський напрям розвитку країни, трудове законодавство потребує оновлення та змін, в яких будуть враховуватись зарубіжний досвід, стандарти та вимоги. Кожна країна потребує створення ефективного правового механізму регулювання умов праці, його основним завданням має бути досить повне забезпечення захисту інтересів працівників, вирішення різних соціальних завдань. При цьому, питання гарантійних виплат працівникам є одним із важливих питань що стоять перед трудовим правом сьогодні.

Вивченням питання правового регулювання гарантійних виплат займалися такі вчені, як: О. П. Рудницька, А. М. Островерх, А. В. Андрушко, Н. Б. Болотіна, О. С. Сонін, Я. В. Сімутіна.

Метою даної статті є порівняння правового регулювання гарантійних виплат трудовим законодавством України та Польщі.

В основу більшості норм трудового законодавства покладено зміст, який передбачає захист працівників, створенням певних гарантій, яка частково реалізуються через гарантійні виплати. На думку О. П. Рудницької, гарантійні виплати – це виплати, які надаються за час, коли працівник внаслідок